

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera a soudců
Vadima Hlavatého a Marka Zimy ve věci

žalobce: V. P.
bytem XXX

proti
žalované: Česká advokátní komora
sídlem Národní 118/16, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2024, č. j. 10.01-235/24,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí České advokátní komory ze dne 12. 6. 2024, č. j. 10.01235/24, kterým byla zamítnuta jeho žádost o určení advokáta k

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

zastupování v řízení o ústavní stížnosti proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 č. j. 4 C 231/2023 ze dne 15. 2. 2024.

2. Žalovaná především dospěla k závěru, že žalobcem zamýšlená ústavní stížnost proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 2. 2024, č. j. 4 C 231/2023, jímž bylo rozhodnuto o částce 1 524 Kč s příslušenstvím, představuje zjevně bezdůvodné uplatňování práva ve smyslu § 18c odst. 5 věty třetí zákona o advokacii. V této souvislosti odkázala na konstantní judikaturu Ústavního soudu, podle níž jsou ústavní stížnosti v tzv. bagatelních věcech zásadně nepřipustné, s výjimkou extrémních excesů, které však v dané věci neshledala.
3. Dále žalovaná konstatovala, že žalobce řádně neprokázal své příjmové a majetkové poměry za rozhodné období šesti kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jak vyžaduje § 18c odst. 4 zákona o advokacii. Zejména příjem z pracovního poměru doložil pouze za měsíc březen 2024, což žalovaná považovala za nedostatečné.
4. Závěrem žalovaná posoudila za měsíc březen 2024 celkové příjmy domácnosti žalobce, tvořené žalobcem a jeho matkou, jako společně posuzovaných osob. Celkový měsíční příjem domácnosti za březen 2024 činil 35 786 Kč, což podle žalované představuje více než čtyřnásobek životního minima pro dvě osoby. Žalovaná proto uzavřela, že žalobce neprokázal, že by si nemohl právní služby zajistit jinak.
5. Na základě těchto skutečností žalovaná uzavřela, že žalobce nesplnil podmínky stanovené v § 18c odst. 5 zákona o advokacii, a žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně nevyhověla.

II. Obsah žaloby a související vyjádření

6. Žalobce v podané žalobě namítá, že rozhodnutí žalované je nezákonné, neboť zamítnutí žádosti odůvodněné zjevnou bezdůvodností uplatňovaného práva a nedoložením majetkových poměrů je nepřezkoumatelné a věcně nesprávné. Uvádí, že v přiložené ústavní stížnosti konkrétně rozvedl důvody, pro které považuje napadený rozsudek za excesivní zásah do svých práv, zejména s ohledem na absenci vypořádání svých námitek, spotřebitelský charakter sporu a skutečnost, že Dopravní podnik hl. m. Prahy nebyl nijak poškozen. Odkazuje přitom na judikaturu Ústavního soudu, která podle něj naopak připouští přezkum i v bagatelních věcech, pokud jde o případy svévole nebo extrémního pochybení.
7. Dále žalobce namítá, že žalovaná nesprávně posoudila jeho majetkové poměry. Uvádí, že doložil výměr invalidního důchodu a výplatní pásku od společnosti Benevita a.s., z níž je patrný pravidelný příjem, a že žalované je z předchozích řízení známo, že se jedná o opakující se pracovní poměr. Ze strany žalované je to přepjatý formalismus.
8. Žalovaná podle něj nesprávně zahrnula do posouzení i příjmy jeho matky, ačkoliv ta není povinna přispívat na jeho právní zastoupení. Dále namítá, že žalovaná při hodnocení příjmů opomněla odečíst náklady na bydlení, čímž došlo k nesprávnému výpočtu disponibilního příjmu. Po odečtení nákladů na bydlení činí podle žalobce čistý příjem domácnosti pouze 1,8násobek částky životního minima, přičemž poukazuje i na své zdravotní omezení (osteoporóza, migrény, dechová nedostatečnost) a péči o matku ve věku 89 let.

9. Žalobce rovněž namítá, že žalovaná nesprávně aplikovala § 18c zákona o advokacii, jehož část týkající se nepříznivých majetkových poměrů byla zrušena zákonem č. 349/2023 Sb. na základě nálezů Ústavního soudu č. 38/2023 Sb. Podle žalobce tak žalovaná neměla oprávnění žádost zamítnout z důvodu nepříznivých majetkových poměrů, ale mohla pouze stanovit přiměřenou spoluúčast.
10. V závěru žaloby žalobce tvrdí, že napadené rozhodnutí je v rozporu se zásadami dobré správy a porušuje jeho základní práva, zejména právo na přístup k soudu a právo na nezávislý způsob života podle čl. 13 odst. 1 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Navrhuje proto, aby soud napadené rozhodnutí zrušil.
11. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí jako nedůvodné. Uvedla, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a na základě řádného správního uvážení.
12. K námitce žalobce, že jeho žádost o určení advokáta nepředstavovala zjevně bezdůvodné uplatňování práva, žalovaná uvedla, že žalobce žádal o určení advokáta pro podání ústavní stížnosti ve věci, v níž bylo rozhodováno o částce 1 524 Kč. Podle žalované se jednalo o tzv. bagatelní věc, u níž je podle konstantní judikatury Ústavního soudu ústavní stížnost zásadně nepřipustná. Žalovaná odkázala na řadu rozhodnutí Ústavního soudu a na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Ads 324/2018, přičemž uzavřela, že žalobce žádal o určení advokáta k právnímu úkonu, který byl zjevně bezdůvodný.
13. K námitce žalobce, že řádně doložil své majetkové poměry, žalovaná uvedla, že žalobce nedoložil příjmy za celé rozhodné období šesti měsíců, jak vyžaduje § 18c odst. 4 zákona o advokacii. Doložil pouze výplatní pásku za měsíc březen 2024, což žalovaná považovala za nedostatečné. Dále žalovaná uvedla, že celkový měsíční příjem žalobce a jeho matky činil 35 786 Kč, což představuje 4,21násobek životního minima pro dvě osoby. Podle žalované tak žalobce nesplnil podmínku, že si nemůže právní služby zajistit jinak (§ 18 odst. 2 zákona o advokacii).
14. Žalovaná rovněž odmítla názor žalobce, že žalovaná nemůže žádost zamítnout a může pouze stanovit přiměřenou spoluúčast. Uvedla, že zákon o advokacii nestanoví nárok na určení advokáta, ale pouze možnost, která je podmíněna splněním zákonných podmínek. Pokud tyto podmínky splněny nejsou, je žalovaná povinna žádosti nevyhovět.
15. Konečně žalovaná upozornila, že žalobce v řízení netvrdil, zda ústavní stížnost skutečně podal, a pokud nikoli, pak i v případě úspěchu v tomto řízení by již nebylo možné ústavní stížnost podat z důvodu uplynutí zákonné lhůty. Pokud by naopak ústavní stížnost podána byla a bylo o ní rozhodnuto, pak by předmět žádosti o určení advokáta odpadl.

III. Posouzení žaloby

16. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002, soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

17. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce i žalovaný s tímto postupem souhlasili, resp. nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Veškeré podklady a listiny, z nichž soud vycházel a jichž se dovolávaly i procesní strany ve svých podáních, jsou obsaženy v žalobkyní i žalovaným doložených písemnostech, které byly oběma stranám předem známy, a nebylo navrženo provedení dalších důkazních prostředků.
18. Žaloba není důvodná.
19. Podle § 18c odst. 4 zákona o advokacii *k žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.*
20. Podle § 18c odst. 5 zákona o advokacii *komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.*
21. Soud zdůrazňuje, že napadené rozhodnutí žalovaná založila na třech důvodech, pro které nebyl žalobci k jeho žádosti určen advokát [(i) zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva pro nepřípustnost ústavní stížnosti v bagatelních věcech, (ii) řádně neprokázání příjmových a majetkových poměrů za rozhodné období předcházejících 6 kalendářních měsíců, (iii) neprokázání, že by si s ohledem na příjmy společně posuzovaných osob žalobce nemohl právní služby zajistit jinak]. Skutečnost, že žalovaná neurčila žalobci advokáta ze třech odlišných důvodů, způsobuje, že soud by mohl zrušit napadené rozhodnutí pouze a jenom v případě, kdyby v rámci soudního přezkumu neobstál žádný z důvodů, pro který žalovaná žalobci advokáta neurčila. Obstojí-li během soudního přezkumu alespoň jeden z důvodů, kterým žalovaná zdůvodnila napadené rozhodnutí, není soud oprávněn napadené rozhodnutí zrušit.
22. Soud se nejprve zabýval druhým důvodem, na němž žalovaná své rozhodnutí založila, tedy nedoložením majetkových poměrů žalobce. Tento důvod se jeví jako skutkově i právně jednoznačný a jeho posouzení nevyžaduje složité právní hodnocení.
23. Podle § 18c odst. 4 zákona o advokacii musí být k žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období šesti kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Tento požadavek je formulován jednoznačně, kategoricky a bezpodmínečně. Nejedná se tedy o pouhé doporučení či výzvu k doložení příjmů, ale o zákonnou povinnost, jejíž nesplnění brání věcnému posouzení žádosti.
24. Žalovaná správně dovodila, že z této zákonné úpravy vyplývá nejen její oprávnění, ale i povinnost posoudit příjmové a majetkové poměry žadatele, a že bez řádného doložení těchto údajů není možné žádosti vyhovět. Jinými slovy, pokud žadatel nepředloží požadované

doklady, nemůže žalovaná učinit kvalifikované správní uvážení, zda jsou splněny podmínky pro určení advokáta.

25. V projednávané věci žalobce sám v žalobě nezpochybňuje, že příjmy za celé rozhodné období šesti měsíců nedoložil. Předložil pouze výměr invalidního důchodu a výplatní pásku za jediný měsíc (březen 2024). Takový rozsah dokladů však zjevně nepostačuje k naplnění požadavku zákona. Žalovaná proto postupovala v souladu se zákonem, pokud žádost zamítla mimo jiné i z tohoto důvodu.
26. Námitka žalobce, že se ze strany žalované jednalo o přepjatý formalismus, není důvodná. Žalovaná není oprávněna zákonné požadavky zmírňovat ani nahrazovat vlastní úvahou. Povinnost doložit příjmy za celé rozhodné období je zákonem výslovně stanovena a nelze ji obejít ani s odkazem na předchozí komunikaci s žalovanou, ani na údajnou notorietu opakujícího se příjmu. Zákon neumožňuje, aby žalovaná nahrazovala absenci dokladů vlastní domněnkou o výši a pravidelnosti příjmů žadatele.
27. Soud proto uzavírá, že žalovaná rozhodla v souladu se zákonem, pokud žádost žalobce zamítla z důvodu nedoložení příjmů a majetkových poměrů za celé rozhodné období. Tento důvod je sám o sobě způsobilý obstát jako důvod zamítnutí žádosti a žaloba je tedy nedůvodná.
28. Již na tomto místě by soud mohl v argumentaci ustat, neboť je očividné, že pokračování v posuzování důvodů, na kterých je zbudováno napadené rozhodnutí, nemůže nikterak zvrátit nedůvodnost podané žaloby, nicméně pro úplnost a transparentnost se vyjádří i k těmto ostatním důvodům.
29. Pokud jde o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva dle § 18c odst. 5 věta třetí zákona o advokacii, soud připomíná, že co je „*zjevně bezdůvodné uplatňování práva*“, vyložil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021-30. V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud pojem „*zjevně bezdůvodné uplatňování práva*“ v podstatě postavil na roveň kategorii zjevné neúspěšnosti návrhu dle § 36 odst. 3 s. ř. s. při rozhodování o návrhu na osvobození od soudních poplatků a pro ustanovení advokáta v řízení před soudem. Nejvyšší správní soud vyložil, že „*podstatou obou institutů je neustanovit zástupce a nehradit jeho náklady z veřejných financí pro zbytečnost a nedůvodnost takového postupu. I kdyby byl zástupce ustanoven, jeho jakákoliv aktivita by nemohla vést k úspěchu ve věci. I přestože je tak slovní vyjádření obou ustanovení jiné, jejich význam je v zásadě shodný, pouze pojem použitý v zákoně o advokacii lze považovat za o něco málo širší.*“
30. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005-105, č. 909/2006 Sb. NSS, by zjevná neúspěšnost návrhu podle § 36 odst. 3 s. ř. s. měla být zjiitelná bez pochyb okamžitě, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování. V rozsudku ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007-72, pak Nejvyšší správní soud uvedl, že „*vlastnost „zjevně neúspěšného návrhu“, kterou zákonodárce vyjádřil pojmem „zjevně“, je třeba vykládat jako vlastnost návrhu seznatelnou „na první pohled“, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjiitelná. Takovým „zjevně neúspěšným návrhem“ může být např.: opožděně podaná žaloba, opožděně podaná kasační stížnost; návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení*

charakteru a povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení.“.

31. Na základě shora uvedeného má soud za to, že z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že zjevně bezúspěšným návrhem, resp. i zjevným bezdůvodným uplatňováním práva mohou být situace, kdy se osoba svým návrhem sice snaží domoci určitého procesního výsledku, ovšem činí to za takových podmínek, které úspěšnost této procesní aktivity už na první pohled zcela negují. Typickým příkladem zjevné procesní neúspěšnosti (zjevně bezdůvodného uplatňovaného práva) pak mohou být především opožděné žádosti, návrhy či opravné prostředky.
32. V projednávaném případě žalovaná závěr o zjevně bezdůvodném uplatňování a bránění práva dle § 18c odst. 5 zákona o advokacii založila na tvrzení, že požadavek žalobce směřuje k přezkoumání rozhodnutí obecného soudu Ústavním soudem v bagatelní věci, a dále na postavení Ústavního soudu. Žalovaná sice poměrně obsáhle cituje z judikatury Ústavního soudu, avšak toliko v obecné rovině, a bez dalšího uzavírá, že se v případě žalobce jedná o bagatelní věc. Takové odůvodnění však soud považuje za nedostatečné, neboť z něho nevyplývá, v čem konkrétně žalovaná spatřuje zjevně bezdůvodné uplatňování a bránění práva. Konstatování žalované, že požadavek žalobce směřuje k přezkoumání rozhodnutí obecného soudu Ústavním soudem, a rovněž obecnou citaci judikatury Ústavního soudu o jeho postavení, bez konkrétních závěrů vyvozených pro projednávaný případ, nelze považovat za řádné odůvodnění zjevně bezdůvodného uplatňování nebo bránění práv žalobcem. Žalobce trefně poznamenává v žalobě, že judikatura Ústavního soudu v určitých případech naopak připouští přezkum i v bagatelních věcech, a dodává, že v ústavní stížnosti přiložené k žádosti konkrétně rozvedl důvody, pro které považuje napadený rozsudek za excesivní zásah do svých práv. V tomto směru však žalovaná v napadeném rozhodnutí rezignovala na jakékoli posouzení.
33. Soud rovněž poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006-69, podle kterého *„závěr o zjevné neúspěšnosti podaného návrhu by si byl soud prvního stupně oprávněn učinit toliko v situaci, kdy by např. kasační stížnost byla podána opožděně, osobou k tomu zjevně neoprávněnou, či by byla podána proti rozhodnutí, proti němuž není kasační stížnost přípustná. Pokud však byla podaná kasační stížnost včasná, přípustná a stěžovatel byl zastoupen advokátem, nebylo možné dospět k závěru, že kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná, neboť Městský soud v Praze nebyl oprávněn činit si závěr o vlastním právním posouzení věci, které bylo kasační stížností napadáno.“* (poznámka: zdůraznění provedl zdejší soud). Z uvedené rozsudku tedy vyplývá, že při posuzování zjevné bezúspěšnosti návrhu není krajský soud oprávněn učinit si sám předběžný úsudek o právním názoru Nejvyššího správního soudu. Jestliže tedy není soud v případě návrhu na osvobození od soudních poplatků a pro ustanovení advokáta oprávněn učinit si předběžný úsudek o právním názoru Nejvyššího správního soudu, nemůže si ani žalovaná učinit předběžný úsudek o právní názoru Ústavního soudu v obdobné situaci, tj. při posouzení žádosti o určení advokáta.
34. Jakkoli tento důvod zamítnutí žalobcovy žádosti v soudním přezkumu neobstál, nemůže to s ohledem na shora uvedené ničeho změnit na nedůvodnosti žaloby.

35. Konečně pokud jde o poslední důvod napadeného rozhodnutí (neprokázání, že by si s ohledem na příjmy společně posuzovaných osob žalobce nemohl právní služby zajistit jinak), mohlo by se na první pohled jevit, že v tomto ohledu je napadené rozhodnutí vnitřně rozporné – na jedné straně žalobce nedoložil příjmy za posledních 6 měsíců, což žalované brání, jak soud výše konstatoval, učinit kvalifikované správní uvážení, zda jsou splněny podmínky pro určení advokáta, a na straně druhé žalovaná takového správní uvážení provedla.
36. Soud konstatuje, že má za to, že z celkového kontextu odůvodnění napadeného rozhodnutí část odůvodnění rozhodnutí žalované, v níž je uveden výpočet příjmů domácnosti žalobce a jejich porovnání s životním minimem, je třeba chápat jako ilustrativní úvahu [ostatně sama žalovaná výslovně tento výpočet vztahuje jen k jednomu měsíci (březen 2024) a užívá obratu „pro ilustraci“], nikoli jako výsledek úplného správního uvážení. Výpočet příjmů na základě dílčích údajů je tak třeba chápat pouze jako podpůrnou argumentaci, která nemění závěr, že žalobce nesplnil zákonnou povinnost doložit své poměry v rozsahu požadovaném § 18c odst. 4 zákonem o advokacii.
37. Za těchto okolností soud pokládá žalobní námitky mířící na posouzení celkových příjmů domácnosti žalobce žalovanou za mimoběžné, neboť se nejedná o nosný, ale jen o podpůrný argument žalované, kteroužto situaci ostatně zapříčinil sám žalobce tím, že žalované nedoložil své příjmy v zákonem požadovaném rozsahu, čímž žalované znemožnil učinit kvalifikované správní uvážení, zda jsou u žalobce z hlediska majetkových, resp. příjmových poměrů splněny podmínky pro určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

38. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
39. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalovaná, avšak žalované v řízení žádné náklady nad rámec jejích běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. září 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu